

Barne- og familieminister
Kjell Ingolf Ropstad

Oslo, 28. januar 2021

Innspill om ivaretagelse av barns rettigheter

Redd Barna takker for gårdsdagens møte med barne- og familieministeren. Covid19-pandemien og de innførte smitteverntiltakene i barnehagene, skolene og i samfunnet har hatt omfattende konsekvenser for barn og unge. Smitteverntiltakene går hardt utover barns rett til likeverdig utdanning, beskyttelse og til deres rett til lek og fritid. Vi har følgende innspill:

1. **Fysisk åpne skoler, barnehager og fritidsaktiviteter.** Redd Barnas aller viktigste råd er at regjeringen setter topp prioritet på å gjenåpne og holde det fysiske tilbudet til barn og unge åpne i så stor grad som mulig innenfor det som er smittevern­faglig forsvarlig, og gjør hyppige vurderinger av konsekvensene av tiltakene for barns rettigheter.

Fysisk åpne barnehager, skoler og fritidstilbud er viktig for en lang rekke av barn og unges rettigheter, som retten til likeverdig utdanning, beskyttelse, fysisk og psykisk helse og lek og fritid. Det er også en spesielt viktig forutsetning for at barn og unge i sårbare livssituasjoner fanges opp av trygge voksne, lærer, barnehagelærer eller helsesykepleier, og får videre oppfølging.

Gjenåpning av tilbudet til barn må prioriteres over kjøpesentre, skjenkebevilgninger og andre tilbud til voksne som voksnes interesseorganisasjoner jobber for.

2. **Reverser forskriftsendringen som åpner for hjemmeskole på gult nivå uten at det er smittevern­faglig begrunnet.**

Vi mener det vil være et brudd på barns lovfestede rett til likeverdig utdanning dersom vi under pandemien ikke klarer å styrke skolene og lærerne med nok ressurser til å opprettholde et fullverdig utdanningstilbud. Vi vet at økt bruk av hjemmeskole forsterker de sosiale forskjellene og fører til mer ujevn kvalitet i undervisningen og læringsutbytte.

Redd Barna har stor forståelse for at det er utfordrende tider, men mer hjemmeskole eller redusert tilbud er ikke til barns beste. Barn har en rett til å gå på skolen i Norge. Å få være fysisk til stede på skolen og få kunne lære i et positivt fellesskap og med en trygg tilhørighet sammen med andre jevnaldrende, har en egenverdi for alle elever uavhengig av deres evner og forutsetninger.

Mer hjemmeskole tar også bort en trygg arena for de 200.000 barna som lever i vanskelige livssituasjoner, og som trenger trygge voksne som ser hva som foregår i livene deres.

Konsekvensene av nedstengte skoler kom til syne i rapporten fra NKVTS, som viste en økning i

vold og overgrep mot barn i Norge under nedstengingen våren 2020¹. For flere av barna skjedde dette for første gang. Vi vet også at mange barn lar være å fortelle om omsorgssvikt, vold og overgrep, og at man dermed ikke vil fange opp de barna som tar skade av hjemmeskole.

3. **Hold hjelpetilbudene til barna åpne**, og sikre at det informeres godt om dette til barn og deres familier. Barnevern og andre hjelpetilbud må ha nok ressurser til også å kunne drive oppsøkende virksomhet for familier i risikogrupper.

Redd Barna frykter, på basis av erfaringene gjort så langt under pandemien, at de nasjonale reglene overtolkes ut i kommunene, at det blir en «konkurransen» om å bli flinkere i smittevern, og at tjenester for barn og unge stenger ned i langt større grad enn det som er intensjonen fra nasjonale myndigheter. Brevet som ble sendt ut i går er svært positivt. Vi ber om at det gis forpliktende føringer om at tjenestene må holdes åpne.

4. Sikre ressurser og forpliktende retningslinjene for kommunene slik at **barn med funksjonsnedsettelse** og familiene deres får den støtten de trenger. Mange barn med funksjonsnedsettelse mangler tilgang til støttetjenester som rehabilitering og assistenter, avlastning og støttekontakter som mange er avhengige av for å kunne bo hjemme.
5. **Behold helsesykepleierne i skolene** for å ivareta barns fysiske og psykiske helse, selv der skolene har redusert fysisk tilbud. Ikke omdisponer dem til annet smitte eller vaksinearbeid. La andre gjøre den jobben. Fortell barna tydelig at helsesykepleier er tilgjengelig digitalt og fysisk, og hvordan de kan få tak i han eller henne dersom de har det vanskelig. Et funn fra NKVTS sin undersøkelse, er at flere av ungdommene kunne tenkt seg å kontakte helsesykepleier, men ikke hadde fått informasjon om at hen var tilgjengelig og hvordan ta kontakt.
6. **Fortsett å holde nasjonale og lokale pressekonferanser for barn**, og snakk med barna i kommunen om hva som skjer og hvorfor. Få deres innspill til tiltak for å møte deres behov og rettigheter. Bruk også eksisterende demokratiske strukturer for barn og unge ved å få innspill fra barne- og ungdomsrådene og barne- og ungdomsorganisasjonene når tiltak skal utformes.

Informert og gi opplæring: Si tydelig fra i barnevennlige kanaler om at vold og seksuelle overgrep er ulovlig, at det aldri er barna sin skyld, og hvordan de som har det vanskelig kan få hjelp nasjonalt og lokalt. Og gjennomfør et kompetanseløft i skolen så lærere føler seg bedre forberedt på å forebygge, avdekke og undervise om kropp, grenser, vold og seksuelle overgrep.

- **Øk støtten til frivillige organisasjoners inkluderende fritidstilbud til barn og unge**
Det ble i 2020 bevilget ekstra midler til organisasjonene over revidert statsbudsjett for å kunne gjennomføre planlagte ferie- og fritidsaktiviteter, selv under den krevende covid-19 situasjonen. Vi ber om at man følger opp dette med tilsvarende ekstrabevilgninger i 2021.

Med ekstra støtte fra myndighetene trappet Redd Barna i 2020 opp vårt inkluderende fritidstilbud

¹ G.S. Hafstad, E.-M. Augusti: *Barn, ungdom og koronakrisen En landsomfattende undersøkelse av vold, overgrep og psykisk helse blant ungdom i Norge våren 2020*. NKVTS-rapport nr. 2/2020.

til barn og unge, og nådde ut til flere barn og unge enn tidligere selv under svært krevende forhold. Vi jobber gjennom det landsdekkende tiltaket «Rett på fritiden», for å inkludere barna som ofte faller utenfor fritidsarenaen. Vi jobber helhetlig og langsiktig med et tydelig barnerettighetsfokus, der barn og unge selv får medvirke og bidra til å utvikle treffsikre og inkluderende aktiviteter. Vi tilpasser innsatsen basert på lokale behov og vi har ofte tett oppfølging av familier over lengre perioder. Våre frivillige arrangerer både åpne møteplasser og tilbyr jevnlig aktiviteter mellom barn i lokalsamfunnet, der barn og unge sammen får oppleve mestring og læring. For å sikre kvalitet i alt arbeidet får frivillige opplæring og kompetanse gjennom kursing, veiledning og støtte av ansatte, og vi jobber fortløpende med å sikre at alt arbeidet er trygt for barna og familiene som deltar.

Dette er et aktivitetsnivå som vi ønsker å videreføre i 2021 gjennom både fysiske og digitale tilbud tilpasset de ulike smittevernreglene rundt i landet. Vi vet dette gjelder også for andre frivillige organisasjoner og ber om at det settes av ekstra midler, så vi kan nå ut til flere barn selv under koronapandemien.

Se for øvrig også vårt innspill til statsbudsjett 2022 der vi ber om at det øremerkes 15 millioner til Redd Barnas tiltak «Rett på fritid» (BFD, kap. 846, post 61). For å sikre kontinuitet og forutsigbarhet i arbeidet for og med barna også etter covid-19, ber vi om at Redd Barna nevnes spesifikt på listen over faste mottaker som får støtte fra «Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge», på lik linje med tilsvarende organisasjoner.

Til slutt: Tusen takk for at dere igjen holdt pressekonferanse for barna i går» Og for at du er så tydelig på at barn og unges rettigheter er din og regjeringens topp prioritet gjennom covid-19. Vi håper dere tar med dere våre innspill i det videre arbeidet for å ivareta barn og unges rettigheter.

Med vennlig hilsen,
Redd Barna

Monica Sydgård
Leder for Redd Barnas Norgesprogram

Thale Skybak
Seksjonsleder kunnskap og politikk